

ชื่อภาคานิพนธ์ :	การประเมินผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชนจังหวัดปัตตานี ปีงบประมาณ 2543 ถึง 2546
ชื่อผู้เขียน :	นางสาวรศนา กาเดร์
ชื่อปริญญา :	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม)
ปีการศึกษา :	2547

การประเมินผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชนจังหวัดปัตตานี ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 4 ข้อ คือ 1. เพื่อประเมินผลสำเร็จของการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชนจังหวัดปัตตานี 2. เพื่อประเมินความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการ 3. เพื่อประเมินความเหมาะสมของกระบวนการในการดำเนินงานของโครงการ และ 4. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานโครงการ โดยใช้รูปแบบการประเมินผลแบบตัวแบบระบบ (System Model) หรือตัวแบบ Input-Output Model

การศึกษาวิจัยดำเนินการในประชากร/กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ เจ้าหน้าที่พหุภาคีผู้รับผิดชอบและดูแลกลุ่มฯ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่จาก หน่วยงานเกษตร พัฒนารัฐบาล และสาธารณสุข รวม 46 คน (ร้อยละ 97.9 ของกลุ่มประชากร) และสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สุขภาพ ทุกกลุ่มรวม 219 คน (ร้อยละ 80.81 ของเป้าหมายกลุ่มตัวอย่าง) โดยรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) และเชิงปริมาณ (Quantitative Data) ผลการประเมินเป็นดังนี้

1. ผลการประเมินผลสำเร็จของการดำเนินงานโครงการฯ ประกอบด้วย
  - 1.1 การบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ของโครงการ ได้ผลการประเมินดังนี้
    - 1.1.1 การมีฉลากผลิตภัณฑ์ถูกต้อง พบว่า มีฉลากถูกต้อง ร้อยละ 51
    - 1.1.2 การผ่านเกณฑ์สุขลักษณะที่ดีในการผลิต พบว่าสถานที่ผลิตของกลุ่มผ่านเกณฑ์ GMP หรือ GHP ได้ค่อนข้างน้อย โดยผ่านเพียงร้อยละ 6 และร้อยละ 30 ตามลำดับ
    - 1.1.3 ผลการตรวจวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ผ่านคุณภาพมาตรฐานตามกฎหมายกำหนด พบว่า ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่กลุ่มฯ ผลิตผ่านคุณภาพมาตรฐาน ค่อนข้างมาก คือ ร้อยละ 81.8
  - 1.2 ความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่พหุภาคีที่รับผิดชอบและดูแลกลุ่มฯ ในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง ร้อยละ 54.3 และ ระดับมาก ร้อยละ 45.7

1.3 ความพึงพอใจของกลุ่มฯ ต่อโครงการพบว่าในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 64.4

2. ผลการประเมินความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้า ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง(ร้อยละ 89.1) พิจารณาจาก งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และความชัดเจนของนโยบาย ส่วนความรู้ด้าน GMP ของเจ้าหน้าที่ อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ร้อยละ 32.6 ระดับน้อย ร้อยละ 23.9 และความรู้ด้าน GMP ของสมาชิกกลุ่ม มีความรู้ระดับมาก ร้อยละ 50.2 ค่อนข้างมาก ร้อยละ 24.2

3. การประเมินความเหมาะสมของกระบวนการภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 69.6) โดยพิจารณาจาก การวางแผน วิธีการดำเนินงาน การวิจัยพัฒนาด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ และการสรุปและประเมินผลการดำเนินงาน

4. ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน ที่ได้จากการประเมิน ทั้งจากเจ้าหน้าที่พหุภาคี และกลุ่มผู้ผลิตฯ คือ จำนวนเจ้าหน้าที่มีน้อย เจ้าหน้าที่บางคนขาดความรู้ และประสบการณ์ด้านการตรวจ CMP เจ้าหน้าที่เปลี่ยนบ่อยทำให้ทำงานไม่ต่อเนื่อง สถานที่ผลิตของกลุ่มฯ คับแคบ ไม่สามารถป้องกันสัตว์และแมลงเข้ามาในบริเวณผลิต ผลิตภัณฑ์เก็บได้ไม่นาน เสียง่าย อุปกรณ์ไม่ทันสมัย มีปริมาณน้อย บรรจุภัณฑ์ไม่ดึงดูดใจ ไม่สวยงาม ตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชนค่อนข้างแคบ

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ด้านปัจจัยนำเข้า ให้เร่งพัฒนาองค์ความรู้ด้าน GMP แก่เจ้าหน้าที่โดยการอบรมเชิงปฏิบัติเพื่อสร้างมาตรฐานเดียวกันและพัฒนาทักษะในการตรวจประเมิน ให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลมีส่วนร่วมในการดูแลและเป็นพี่เลี้ยงให้กับกลุ่มผู้ผลิตฯ ในชุมชน

5.2 ด้านกระบวนการ ควรให้กลุ่มฯ และภาคี มีส่วนร่วมในการทำวิจัยคุณภาพผลิตภัณฑ์กับนักวิชาการเพื่อจะได้นำประโยชน์ไปใช้ได้จริง โดยเฉพาะวิจัยด้านการยืดอายุผลิตภัณฑ์ จัดให้มีศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จัดตั้งศูนย์ออกแบบบรรจุภัณฑ์ในระดับจังหวัดหรือเขต/ภาค ให้การพัฒนากลุ่มเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจท้องถิ่นเพื่อเข้าแผนพัฒนาท้องถิ่น ผลักดันให้อยู่ในแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการควรรนำเทคนิค SWOT Analysis มาใช้ในการจัดทำแผนฯ และควรพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดทำแผนงานให้ครบวงจร PDCA

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ขยายผลการวิจัยฯ ไปสู่ภูมิภาคอื่น เพื่อหา Best Practice และจัดทำเป็นมาตรฐานการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์สุขภาพชุมชน
2. วิจัยด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ โดยผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับหลักวิชาการและใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (PAR) ของกลุ่มฯ เพื่อให้เกิดนวัตกรรม

ABSTRACT

TE160064

Title of Research Paper : Evaluation of the Performance of the Health Product Quality Development and Promotion Project in Communities in Pattani Province in the Fiscal Years 2000-2003

Author : Miss Rossana Garde

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2004

The four objectives of the study were 1) to evaluate the performance of the health product quality development and promotion project in communities in Pattani Province, 2) to find out the appropriateness of the inputs for project implementation, 3) to examine the appropriateness of the project implementation process, and 4) to identify the problem of the project implementation by using the system model or the input-output model.

The samples were taken from two groups of population. The sample of 46 officials from the agricultural units, the community development units and the health centers (97.9%) were drawn from the first population group, while the sample of 219 people (80.81%) were drawn from the members of all health product production groups. Both qualitative and quantitative data were used in the study. The findings were briefly stated below.

1. The results of the evaluation of the success of the project were as follows:

1.1 Achieving the project objectives

1.1.1 The product labels were correct (51%).

1.1.2 Sanitation of production. The production places that passed the GMP and GHP standards are small in number (6% and 30%, respectively).

1.1.3 The results of the inspection of the products showed that they met the standard specified by law at a rather high level (81.8%).

1.2 The cooperation in the groups of officials concerned and that in the production groups was found to be moderate (54.3%) and to be high (45.7%), respectively.

1.3 As a whole, the production group were found to be satisfied with the project at a high level (64.4%).

2. The result of the evaluation of the appropriateness of the inputs showed that it was moderately satisfactory (89.1%).

This was considered in terms of budget, personnel, material and equipment and clearness of the policy. On the contrary, 36.6% of the officials were found to have a rather poor knowledge about GMP and 23.9% were found to have a poor knowledge about this matter. Moreover, 50.2% of the production group members had a good knowledge about GMP and 24.2% had a rather good knowledge.

3. The evaluation of the process showed that it was appropriate at a moderate level (69.6%). This was considered in terms of planning, procedures, research and development of product quality, and conclusion and evaluation of the project performance.

4. Problems of implementation. It was found that the number of officials was small and some of them lack a knowledge and experience in GMP inspection. Besides, there was often change in officials, resulting in discontinuity of work. The production places were not spacious enough and it was impossible to prevent animals and insects to enter the production areas. The products could not be kept for a long time. The production equipment was not modern and the number was small. The packages were not attractive. The market for the community products was still rather small.

5. Recommendations

5.1 Inputs : Training and workshop should be held to educate the officials about GMP in order to have the same standard for inspection and to develop the skills in inspection for health officers at the sub district level so that they can look after or be baby-sisters for the production groups in the communities.

5.2 Procedures : The production group members and the officials should join the researchers in conducting research to develop the product quality, especially how to prolong the life span of the products. A trade fair center for OTOP should be established. Also, the package design center at the provincial/regional level should be set up. Besides, development of production group should be included in the local development plan and even better, the integrated provincial development plan. SWOT analysis should be used for planning. Those concerned should be educated about PDCA.

Recommendations for further research

1. The evaluation of this type should be conducted in other regions to find the best practice and standards for promoting and developing the quality of health products produced by the communities.

2. Research on product standards should be conducted by integrating the local intellectual with technical knowledge. The participatory observation (PAR) should be used to get innovations.